

Binnen de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan het lid Michon-Derkzen (VVD) over de initiatiefnota van het lid Michon-Derkzen over de aanpak van voetbalgeweld (Kamerstuk 36 650).

De voorzitter van de commissie,
Pool

Adjunct-griffier van de commissie,
Meijer

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de CU-fractie

II Reactie van de initiatiefnemer

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorliggende initiatiefnota van het lid Michon-Derkzen over de aanpak van voetbalgeweld. Deze leden delen de mening dat er een einde moet worden gemaakt aan de praktijk dat een kleine groep zich supporters noemende personen het plezier dat echte voetbal-liefhebbers hebben bederft en daarbij voor tal van problemen zorgt ten aanzien van de openbare orde en de veiligheid. Zij delen de analyse van de initiatiefnemer ten aanzien van de aard en omvang van de problemen en de schets van de bestaande mogelijkheden om daartegen op te treden. Deze leden hebben enkele vragen ten aanzien van de voorstellen in de initiatiefnota.

Handhaven van Stadionverboden

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat voor de handhaving van stadionverboden biometrische toegangscontrole als een van de oplossingen wordt genoemd. De initiatiefnemer noemt gezichtsherkenningstechnologie om personen met een stadionverbod te kunnen identificeren en de toegang te weigeren als een van de toepassingen waarmee een stadionverbod gehandhaafd kan worden. Deze leden begrijpen dit. Echter, hoe verhoudt zich het verzamelen en checken van deze en andere biometrische kenmerken zich tot de wet- en regelgeving ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer? Welke juridische basis is er voor het gebruiken van biometrische toegangscontrole? Is hierover overleg geweest met de Autoriteit Persoonsgegevens? Zo nee, kan dit dan alsnog gebeuren? Kan de Kamer van de uitkomst daarvan op de hoogte worden gesteld?

Digitale Meldplicht

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat de initiatiefnemer stelt dat de digitale meldplicht een effectieve methode is om raddraaiers te weren. Waaruit blijkt die effectiviteit? Beschikt de initiatiefnemer over onderzoeken hieromtrent? Wanneer worden de resultaten van de recent gestarte pilotprojecten duidelijk?

Informatie van clubs gebruiken voor bestuurlijke rapportages

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen wat de aard is van de informatie die voetbalclubs over hun supporters verzamelen. Hoe en door wie wordt die informatie vergaard en verwerkt?

Eisen KNVB richting clubs

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) veel steviger zou moeten worden in het stellen van eisen aan clubs in het kader van licentie-uitgifte. De initiatiefnemer noemt eisen met betrekking tot het aantal en de kwaliteit van camera's en het aantal en de training van stewards. Deelt de initiatiefnemer de mening van deze leden dat het in het kader van licentie-uitgifte ook van belang zou moeten zijn welke maatregelen clubs nemen om allerlei vormen van discriminatie van hun supporters tegen te gaan, waaronder het optreden tegen antisemitische of racistische uitingen? Zo nee, waarom niet?

Vergunningplicht voor elke wedstrijd

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat de initiatiefnemer de mogelijkheid noemt van het in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) vastleggen van een vergunningplicht, ten einde het onder andere mogelijk te maken dat preventief fouilleren van risicovakken mogelijk wordt. Wie zou dergelijke fouilleringen moeten uitvoeren en is een APV een geschikte juridische basis om die mogelijkheid te verschaffen?

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat de initiatiefnemer een dubbele strafeis voor illegaal vuurwerk voorstelt. Heeft de initiatiefnemer de indruk dat die strafeisen nu te laag zijn en waaruit blijkt dat? Waarom wordt er alleen gekozen voor een dubbele strafeis bij het gebruik van illegaal vuurwerk? Kan met legaal vuurwerk niet evengoed gevaar worden veroorzaakt? En deelt de initiatiefnemer de mening dat, omdat het maken van onderscheid tussen legaal en illegaal vuurwerk ook op de tribunes van voetbalstadions te moeilijk is, een verbod van vuurwerk de aangegeven oplossing voor dit probleem kan zijn?

Groepsaansprakelijkheid

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat de initiatiefnemer voorstelt om naast individuele aansprakelijkheid ook groepsaansprakelijkheid in te stellen, zodat de hele groep verantwoordelijk kan worden gehouden voor de schade als zij zich schuldig maakt aan geweld of vandalisme. Hoe verhoudt zich dit tot de reeds bestaande groepsaansprakelijkheid op grond van Boek 6, artikel 166 Burgerlijk Wetboek (BW) waarin al bepaald is dat indien één van tot een groep behorende personen onrechtmatig schade toebrengt zij hoofdelijk aansprakelijk kunnen zijn? Welk nieuw voorstel doet de initiatiefnemer in dit verband?

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie danken het lid Michon-Derkzen voor haar inspanningen die geleid hebben tot deze initiatiefnota over de aanpak van voetbalgeweld. Deze leden onderschrijven dat voetbal een prachtige en spannende sport is, die jong en oud verenigt. Zoals vaker hebben helaas de goedwillenden te lijden onder de kwaadwillenden. Deze leden begrijpen de initiatiefnota aldus, dat de essentie ervan gericht is om de harde kern van groepen die voetbal voor iedereen verpesten, aan te pakken, zodat het betaald voetbal veilig is voor iedereen en iedereen ervan kan genieten.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het lid Michon-Derkzen een tiental voorstellen in haar initiatiefnota doet die opgesplitst zijn in de onderwerpen «acties van clubs en KNVB», «de rol van de burgemeester» en «de rol van het strafrecht».

Deze leden van de VVD-fractie willen het om te beginnen hebben over het handhaven van stadionverboden. In praktische zin wordt in de initiatiefnota voorgesteld om biometrische toegangscontrole en ID-checks landelijk uit te rollen. Het kabinet schrijft in reactie op de nota dat biometrische toegangscontroles niet breed ingezet kunnen worden. Wat is de reactie van de initiatiefnemer hierop? En klopt het dat de initiatiefnemer bij een ID-check dus doelt op een pilot met Identity Based Access? Kan de initiatiefnemer dit bevestigen en is haar voorstel feitelijk dat deze pilot landelijk uitgerold wordt? Het strafrecht speelt volgens de initiatiefnemer ook een belangrijke rol bij de handhaving van stadionverboden, aangezien voorgesteld wordt om een stadionverbod uit het civielrecht te halen en het overtreden van een stadionverbod strafrechtelijk handhaafbaar te maken. Deze leden kunnen deze redenering volgen, aangezien het overtreden van het stadionverbod dan een strafwaardige gedraging wordt. Welke straf heeft de initiatiefnemer voor ogen? En hoe kijkt zij naar de reactie van het kabinet waarin gesteld wordt dat artikel 138 Wetboek van Strafrecht (Sr) al voldoende soelaas biedt? Is het probleem op dit moment dat het strafrecht onvoldoende het overtreden van een stadionverbod normeert, of is het probleem dat onvoldoende actie ondernomen wordt op het overtreden van een stadionverbod?

Ten aanzien van de rol van het strafrecht hebben de leden van de VVD-fractie nog de volgende vragen. Voorgesteld wordt om groepsaansprakelijkheid meer centraal te stellen. Met andere woorden: voorgesteld wordt dat een groep aansprakelijk wordt gehouden door de geleden schade door voetbalvandalisme. Bedoelt de initiatiefnemer de route van artikel 6:166 BW? En wie is degene die de schade zou moeten vorderen? Is dat de voetbalclub of wordt de schade van de overheid bedoeld door inzet van politie? En hoe wordt volgens de initiatiefnemer de groep dan afgebakend?

Het betreden van het veld moet zelfstandig strafbaar worden gesteld volgens de initiatiefnemer. Het kabinet schrijft dat de civielrechtelijke maatregel de overtreder harder straft. De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd naar de reactie hierop van de initiatiefnemer.

Voorts stelt de initiatiefnemer voor om playbacken strafbaar te stellen conform de wens van het Openbaar Ministerie (OM) omdat het, zo begrijpen de leden van de VVD-fractie, vaak moeilijk te bewijzen of en door wie gezongen is. Deze leden ergeren zich al langere tijd aan spreekkoren en hebben herhaaldelijk aangedrongen op maatregelen. Antisemitische spreekkoren zijn nog steeds met enige regelmaat aan de orde en er wordt nooit ingegrepen door de KNVB. Wat vindt de initiatiefnemer hiervan? Zou een wedstrijd niet stilgelegd moet worden op het moment dat antisemitische spreekkoren geconstateerd worden? Volgens de KNBV is dit staande praktijk maar deze leden kunnen zich geen voorbeeld herinneren waarin een wedstrijd is stilgelegd vanwege antisemitische spreekkoren.

Tot slot zijn de leden van de VVD-fractie benieuwd of de initiatiefnemer kan concretiseren op welke wijze politie-inzet doorberekend zou moeten worden aan de voetbalclubs. Begrijpen deze leden het goed, dat het gaat om politie-inzet in het stadion? Buiten het stadion is immers sprake van handhaving van de openbare orde hetgeen een verantwoordelijkheid van de burgemeester is. Kan de initiatiefnemer in het verlengde hiervan aangeven of zij een idee heeft van de kosten die voetbalclubs moeten maken om uitvoering te geven aan de voorgestelde maatregelen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de initiatiefnota van het lid Michon-Derkzen over de aanpak van voetbalgeweld en de brief van de Minister over de voortgang van veilig en gastvrij betaald voetbal. Deze leden hebben hierover nog een aantal vragen.

Inzet club via civielrechtelijk stadionverbod

De leden van de NSC-fractie hebben bestudeerd hoe de huidige aanpak van voetbalgeweld eruit ziet en specifiek wat de mogelijkheden zijn omtrent civielrechtelijke stadionverboden. Deze leden lezen dat de controle bij de toegangspoort of iemand een stadionverbod heeft vaak niet waterdicht is. Kan de initiatiefnemer aangeven waarom stadionverboden in Nederland zo makkelijk kunnen worden omzeild? Heeft dit puur te maken met het niet controleren van identiteitsbewijzen bij de ingang of schort er bijvoorbeeld ook iets aan de wijze van registreren van stadionverboden?

De leden van de NSC-fractie lezen ook dat aan een stadionverbod maar zelden een meldplicht wordt gekoppeld en dat dat deels komt omdat het gezag moet beoordelen of het proportioneel is om een meldplicht op te leggen. Kan de initiatiefnemer aangeven hoe dit beoordelingskader eruit ziet en is zij van mening dat dit te streng is, waardoor de conclusie te vaak is dat een meldplicht niet gerechtvaardigd is?

Inzet burgemeester via Voetbalwet / Wet MBVEO

De leden van de NSC-fractie hebben kennisgenomen van de uiteenzetting van de bestuursrechtelijke instrumenten die de burgemeester heeft. Met name in de kernbepaling van de Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (MBVEO), artikel 172a Gemeentewet, staat een aantal relevante bevoegdheden die burgemeesters kunnen inzetten om voetbalgeweld aan te pakken en te voorkomen. Deze leden vragen of de initiatiefnemer inzicht heeft in de inzet van de drie daarin opgenomen bevoegdheden in de praktijk. Kan zij aangeven of burgemeesters daar (veel) gebruik van maken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe effectief is die inzet volgens burgemeesters?

Handhaven van stadionverboden

De leden van de NSC-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel van de initiatiefnemer om een biometrische toegangscontrole in te zetten waarbij gebruik wordt gemaakt van gezichtsherkenningstechnologie. Deze leden wijzen in dit kader op de Europese Artificial Intelligence Act (AI-Act) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), waarin strikte regels zijn opgenomen over het gebruik van biometrische surveillance, waaronder het gebruik van gezichtsherkenningstechnologieën, en waarin dit, op een aantal uitzonderingen na, verboden is. Kan de initiatiefnemer onderbouwen waarom zij van mening is dat dit is toegestaan op de wijze waarop zij haar voorstel heeft ingericht? Kan zij in het antwoord ingaan op de regels uit de genoemde AI-Act en AVG en kan zij ook ingaan op het rapport van de landsadvocaat over de inzet van onder andere biometrische toegangspoortjes door betaald voetbalorganisaties, waaruit blijkt

dat dit niet is toegestaan zonder de nadrukkelijke toestemming van degene wiens gegevens het betreft?¹

Eisen KNVB richting clubs

De leden van de NSC-fractie lezen dat de initiatiefnemer aangeeft dat de KNVB veel steviger moet worden in het stellen van eisen aan clubs. Er wordt onder andere genoemd dat het aantal camera's en de kwaliteit daarvan harde eisen moeten zijn voor een licentie. Kan zij aangeven of hier wat haar betreft verbeteringen in moeten plaatsvinden en kan zij in haar antwoord meenemen wat de Minister hierover heeft geschreven, namelijk dat hij van geen enkele betrokken partij signalen ontvangt dat camerabeelden van onvoldoende kwaliteit of onvoldoende in aantal zijn om te gebruiken bij het identificeren van relschoppers?

Rol van het strafrecht

De leden van de NSC-fractie lezen dat de initiatiefnemer verschillende voorstellen doet die het inrichten van een nieuwe strafbaarstelling raken. Zo wordt bijvoorbeeld voorgesteld om het afsteken van noodsignalen in stadions specifiek strafbaar te stellen. Kan de initiatiefnemer onderbouwen waarom zij deze strafbaarstelling nodig acht en kan zij daarbij ingaan op de stelling van de Minister dat dit al strafbaar is en een specifieke strafbaarstelling daar niets aan zou toevoegen? Kan de initiatiefnemer ook wat betreft de voorgestelde strafbaarstelling van betreden van het veld aangeven waarom zij verwacht dat dit de aanpak zal verbeteren en ook hierbij de overwegingen van de Minister meenemen, die inhouden dat met een civielrechtelijke maatregel overtreders veel harder kunnen worden gestraft?

Tot slot hebben de leden van de NSC-fractie vragen over de voorgestelde strafbaarstelling van spreekkoren en playbacks. Deze leden begrijpen dat de aanpak van spreekkoren mogelijk beter kan verlopen als ook playbacks strafbaar is, maar vragen wel hoe een strafbaarstelling van playbacks zich verhoudt tot het schadebeginsel dat geldt in het strafrecht. Kan de initiatiefnemer hierop reflecteren en onderbouwen waarom deze strafbaarstelling volgens haar gerechtvaardigd zou zijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de initiatiefnota van het lid Michon-Derkzen over de aanpak van voetbalgeweld. Hier zijn nog een aantal vragen over.

De leden van de BBB-fractie lezen dat één van de maatregelen die genoemd wordt door de initiatiefnemer de groepsaansprakelijkheid bij gemaakte schade is. Dit betekent dat de hele groep verantwoordelijk kan worden gehouden voor de schade als zij zich schuldig maakt aan geweld of vandalisme. Kan de initiatiefnemer deze maatregel meer specificeren? Deze leden vragen wie bepaalt welke groep aansprakelijk is en ook hoe het bepaald wordt wie er precies onder die groep valt.

Groepsaansprakelijkheid zou wat de leden van de BBB-fractie betreft ook opgelegd kunnen worden bij stadionverboden. Wanneer er dus in een bepaald vak geweld of vandalisme heeft plaatsgevonden, kan er overgegaan worden tot een stadionverbod voor het hele vak voor de duur

¹ Pels Rijcken, 19 februari 2024, De inzet van (digitale) preregistratie en biometrische toegangspoortje door betaald voetbalorganisaties (<https://pelsrijcken.nl/kennis/de-inzet-van-digitale-preregistratie-en-biometrische-toegangspoortje-door-betaald-voetbalorganisaties>).

van bijvoorbeeld twee voetbalwedstrijden. Hoe kijkt de initiatiefnemer naar deze vorm van groepsaansprakelijkheid?

De leden van de BBB-fractie lezen dat er in de initiatiefnota voorstellen worden gedaan om nieuwe strafbaarstellingen in het leven te roepen. Aan welke stafmaten wordt er gedacht? Verder wordt in de nota voorgesteld om een digitale meldplicht in te stellen. Bij welke incidenten of overtredingen is de initiatiefnemer van mening dat de digitale meldplicht moet worden opgelegd?

De leden van de BBB-fractie zijn van mening dat de lengte van stadionverboden op dit moment tekortschiet in een afschrikwekkende werking. Is de initiatiefnemer dit met deze leden eens? En is de initiatiefnemer bereid om in de nota op te nemen dat er in gesprek getreden dient te worden om stadionverboden fors langer te maken?

Verder wordt voorgesteld om de individuele strafbaarheid van spreekkoren in het leven te roepen, ook wanneer er geplaybackt wordt. Dit wordt gehandhaafd met slimme camera's in het stadion. De leden van de BBB-fractie vinden deze maatregel te ver gaan. Deze leden vinden deze maatregel een te grote inperking op de vrijheid van meningsuiting en te privacygevoelig. Kan de initiatiefnemer toelichten hoe zij kijkt naar deze zaken? Verder hebben deze leden vraagtekens bij de handhaafbaarheid. Kan de initiatiefnemer ook hierop ingaan?

Daarnaast is er al een richtlijn bestrijding verbaal geweld, zo stellen de leden van de BBB-fractie. Deze richtlijn gaat uit van preventie en repressie. Clubs kunnen vooraf, bijvoorbeeld via hun supporterscoördinator, preventief en proactief optreden om spreekkoren te voorkomen. Tijdens de wedstrijd zijn zij ook als eerste verantwoordelijk om de wedstrijd stil te leggen. Daarnaast kunnen clubs aanstichters van ongewenste spreekkoren corrigeren en/of aanpakken. Aanvullend kunnen individuen die zich schuldig maken aan groepsbelediging en/of discriminatie een stadionverbod krijgen van vijf jaar. Kan de initiatiefnemer toelichten waarom bovenstaande niet toereikend is?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de initiatiefnota van het lid Michon-Derkzen over de aanpak van voetbalgeweld en danken de initiatiefnemer hiervoor. Deze leden zijn van mening dat het bezoeken van een voetbalwedstrijd leuk, veilig en sportief hoort te zijn, maar dat een kleine groep raddraaiers de sfeer verzieken door wedstrijden te verstoren, vuurwerk af te steken en hulpverleners te belagen. Daarvoor kan en mag geen ruimte zijn. Deze leden zijn het met de initiatiefnemer eens dat maatregelen genomen moeten worden om het bezoeken van een voetbalwedstrijd weer veilig en gastvrij te maken. Deze leden maken graag van de gelegenheid gebruik om vragen te stellen aan de initiatiefnemer over de initiatiefnota.

De leden van de CDA-fractie merken op dat het niet alleen voorkomt dat buiten of binnen het stadion ongeregelde heden tussen supporters plaatsvinden, maar helaas ook ondermijning gericht op clubbestuurders en -medewerkers. Dagblad Trouw heeft eind januari 2025 gemeld dat bij zeker zes profvoetbalclubs de afgelopen vijf jaar bestuursleden en

medewerkers zijn gestopt na bedreigingen van supporters.² Is de initiatiefnemer het met deze leden eens dat het buitengewoon schandalig en onaanvaardbaar is dat bestuursleden en medewerkers worden bedreigd door eigen supporters, en dat het niet genormaliseerd mag worden dat intimidatie en agressie onderdeel is van de voetballerij? Welke maatregelen kunnen volgens de initiatiefnemer doelmatig zijn om op dit gebied het tij te keren? Ziet de initiatiefnemer ook kansen voor een beweging uit de eigen supporters die hierin tegenin gaat, waarbij er een cultuur ontstaat dat zij elkaar hierop durven aan te spreken?

Wat is er aan de hand?

De leden van de CDA-fractie lezen dat er sprake is van een gestage groei van incidenten bij het betaald voetbal. Deze leden vragen of de initiatiefnemer kan reflecteren op deze groei en een verklaring hiervoor heeft. Deze leden vragen ook of de initiatiefnemer het met hen eens is dat er sprake lijkt te zijn van een normverval, waarbij onder andere een cultuurverandering plaats zou moeten vinden om de hoeveelheid incidenten terug te dringen. Zo ja, op welke manier kan dat volgens de initiatiefnemer bewerkstelligd worden?

De leden van de CDA-fractie lezen dat een «nieuwe groep» overlastgevende supporters zich kenmerkt door een geharde cultuur waarin drugsgebruik en een nonchalante houding tot het gebruik van extreem geweld veel voorkomen. Is de initiatiefnemer het met deze leden eens dat drugsgebruik teruggedrongen moet worden en dat hierbij ook een verantwoordelijkheid ligt bij de clubs? Is de initiatiefnemer het met deze leden eens dat bijvoorbeeld slim cameratoezicht hierbij kan helpen, maar ook drugscontroles (zoals steekproeven) uitgevoerd moeten worden bij hooligans die zich misdragen?

Hoe doen andere landen het?

De leden van de CDA-fractie lezen dat de initiatiefnemer uitvoerig beschrijft hoe cameratoezicht in Engelse voetbalstadions ertoe heeft geleid dat hooliganisme sinds de jaren tachtig sterk is teruggedrongen en dat dankzij deze camera's ook sterker kan worden ingezet op *crowd control* en het tegengaan van spreekkoren. Onder andere bodycams zorgen ervoor dat supporters die zich misdragen sneller opgespoord en bestraft kunnen worden. Tegelijkertijd lezen deze leden niet volledig terug in het concrete plan van de initiatiefnemer dat in Nederlandse stadions meer (slimme) camera's geplaatst moeten worden om hooliganisme terug te dringen en raddraaiers aan te pakken. Wat is hiervan de reden? Ziet de initiatiefnemer niet genoeg voordelen van een meer uitgebreide inzet van camera-technologie, zoals de inzet van bodycams en meer camera's om bijvoorbeeld deelnemers van spreekkoren niet ongezien hun gang te laten gaan, terwijl dit in Engeland een heel effectief middel is? Deze leden vragen of de initiatiefnemer hier uitgebreid op kan reflecteren.

Acties van clubs en KNVB

De leden van de CDA-fractie zijn het met de initiatiefnemer eens dat stadionverboden beter moeten worden gehandhaafd. De initiatiefnemer stelt voor dat clubs in biometrische toegangscontroles moeten investeren om personen met een stadionverbod makkelijker te kunnen herkennen.

² Trouw, 31 januari 2025, «Mijn kinderen waren doodsbang»: hoe bestuurders van profvoetbalclubs worden bedreigd door hun eigen supporters (<https://www.trouw.nl/sport/mijn-kinderen-waren-doodsbang-hoe-bestuurders-van-profvoetbalclubs-worden-bedreigd-door-hun-eigen-supporters~b713296b/>).

Kan de initiatiefnemer aangeven welke clubs al gebruik maken van dergelijke toegangscontroles en wat de kosten zijn voor clubs om het te implementeren? Is hiervoor ook een wettelijke en juridische basis nodig?

De leden van de CDA-fractie vragen of de initiatiefnemer mogelijkheden ziet om stewards en beveiligers uit te wisselen tussen clubs om (tijdelijk) het personeelstekort op te vangen.

Rol van de burgemeester

De leden van de CDA-fractie lezen dat de initiatiefnemer voorstelt dat de kosten voor de extra politie-inzet doorberekend moeten worden aan de clubs. Deze leden vragen hoe dit bedrag volgens de initiatiefnemer wordt berekend. Geldt dit bijvoorbeeld alleen voor de extra personele kosten of ook voor materiële schade? Wat zal in dat geval de hoogte van de bedragen zijn die op de club wordt verhaald – kan de initiatiefnemer dit beschrijven met een voorbeeld? Heeft de initiatiefnemer wat betreft dit specifieke voorstel advies ingewonnen bij de politie en de KNVB?

De leden van de CDA-fractie vragen of de initiatiefnemer, los van het overleg tussen de vierhoek, ook mogelijkheden ziet om supporters (verenigingen) te betrekken bij de overleggen. Zo nee, waarom niet?

Rol van het strafrecht

De leden van de CDA-fractie vragen wat de reden is dat de initiatiefnemer voorstelt om noodsignalen specifiek strafbaar te stellen. Schiet regelgeving op dat punt tekort op dit moment? En wat zijn volgens de initiatiefnemer de voordelen van een aparte strafbaarstelling?

De leden van de CDA-fractie vragen of de initiatiefnemer het met hen eens is dat wanneer schade door voetbalvandalisme verhaald moet worden op de daders of wanneer spreekkoren opgespoord moeten worden, dit begint bij effectieve en uitgebreide camera-inzet. Zo nee, waarom niet? Zo ja, is de initiatiefnemer van mening dat de huidige eisen aan (de mate van) camera-inzet voldoende zijn of zouden deze uitgebreid moeten worden?

Financiële consequenties

De leden van de CDA-fractie vragen of de initiatiefnemer nader in kan gaan op de financiële gevolgen van de voorstellen. Deze leden snappen de redenering van de initiatiefnemer dat dit afhankelijk is van de wijze waarop de voorstellen worden overgenomen, maar vragen de initiatiefnemer wel om hier een voorschot op te nemen. Wat zijn de financiële consequenties als bijvoorbeeld alle voorstellen worden overgenomen? Is de initiatiefnemer hierover in gesprek gegaan met de Betaald Voetbal Organisatie (BVO), gemeenten, politie, KNVB en het OM?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met waardering kennisgenomen van de initiatiefnota van het lid Michon-Derkzen over de aanpak van voetbalgeweld. Het bezoeken van een voetbalwedstrijd zou een feestje moeten zijn voor iedereen, jong en oud. Maar te vaak verpesten de rotte appels het voor de échte voetbalsupporters. Deze leden zijn dan ook van mening dat de relschoppers moeten worden aangepakt, maar wel op een wijze die het feestje in stand laat en de goedwillende supporters niet dupeert. Deelt de initiatiefnemer dit uitgangspunt?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat stadionverboden gehandhaafd moeten worden, anders is het niet geloofwaardig. Dat kan het beste met een meldplicht. Heeft de initiatiefnemer cijfers hoe vaak stadionverboden gecombineerd worden met een meldplicht? De introductie van de digitale variant, waar onder andere deze leden al heel lang op aandringen, duurt wat hen betreft al veel te lang. Ziet de indiener dat ook zo? Hoe komt dat volgens haar, wat zou ervoor nodig zijn dit te bespoedigen? Aan de initiatiefnemer vragen deze leden of het vaker werken met een meldplicht niet logischer en beter is dan de biometrische toegangscontrole en de identiteitscheck bij de toegang van voetbalstadions.

De leden van de SP-fractie constateren daarnaast dat een groot aantal van het strafbare feiten op het gebied van racisme en discriminatie plaatsvindt rondom sportwedstrijden en met name voetbalwedstrijden. 38 procent van het aantal strafbare feiten gebeurt rondom sportwedstrijden, zo blijkt uit het rapport Strafbare discriminatie in beeld 2023 van het OM. Deze leden zijn voorstander van slim cameragebruik bij voetbalwedstrijden om zo mensen in de gaten te houden die mogelijk over de schreef gaan en om hiermee ervoor te zorgen dat dit minder gebeurt. Deze leden hebben in het verleden voorstellen gedaan om vaker met slimme camera's te gaan werken in voetbalstadion zodat bijvoorbeeld discriminerende spreekkoren beter kunnen worden aangepakt. Weet de initiatiefnemer in hoeveel stadions dergelijke camera's aanwezig zijn? Is het nodig en realistisch om deze in alle stadion te plaatsen of kan worden volstaan met bepaalde clubs of zelfs bepaalde vakken in stadions?

De leden van de SP-fractie vragen de initiatiefnemer naar de toegevoegde waarde van de vergunningsplicht in de APV. Dit zou de burgemeester de mogelijkheid geven om specifieke maatregelen per wedstrijd af te dwingen. Dit kan toch nu ook al? Kan de initiatiefnemer dit nader toelichten?

De leden van de SP-fractie constateren dat de initiatiefnemer voorstelt om de kosten van extra politie-inzet door te berekenen. Bijvoorbeeld als meer politie inzet nodig blijkt te zijn dan vooraf ingeschat, of als politie-inzet binnen het stadion noodzakelijk is. De vraag is echter of dit altijd eerlijk is. Kan het altijd per definitie de club worden aangerekend als een paar relschoppers zich asociaal en crimineel gedraagt? Is het dan in alle gevallen redelijk om de kosten van de politie-inzet, een collectieve taak in ons algemeen belang, door te berekenen aan de organisatie? En doen we dat dan ook bij organisaties van andere evenementen? Hoe ziet de initiatiefnemer dit?

De leden van de SP-fractie hebben vragen over de voorstellen over het afsteken van vuurwerk. Wat bedoelt de initiatiefnemer met de dubbele straf voor het afsteken van illegaal vuurwerk in een stadion? Met uitzondering van Oud en Nieuw is het afsteken van vuurwerk per definitie illegaal, tenzij er een vergunning voor afgegeven is aan een professionele partij. Bedoelt de initiatiefnemer dat vuurwerk afsteken dus altijd dubbele straf oplevert of bedoelt zij dat specifiek illegaal vuurwerk, zoals de zware explosieven, dubbel bestraft moeten worden? Graag een toelichting. Ook vragen deze leden wat de initiatiefnemer bedoelt met het strafbaar stellen van noodsignalen. Doelt zij bijvoorbeeld op de Bengaalse fakkels? Wat is de toegevoegde waarde van de specifieke strafbaarstelling die voorgesteld wordt ten opzichte van de huidige situatie, waarin dit ook niet is toegestaan?

Ten aanzien van het voorstel om het snelrecht in te zetten, vragen de leden van de SP-fractie of de initiatiefnemer op de hoogte is van het feit dat dit in alle gevallen al kan en dat de capaciteit hiervoor aanwezig is. Kan de initiatiefnemer hierop reflecteren?

De leden van de SP-fractie vragen de initiatiefnemer hoe zij het voorstel moeten begrijpen over de groepsaansprakelijkheid. Welke wetswijziging is hiervoor volgens de initiatiefnemer vereist, of in hoeverre dit nu al kan op basis van de huidige wet? Hoe zit het met de bewijslast? Hoe voorkomt de initiatiefnemer dat de toevallige passant, of de net iets te nieuwsgierige voetbalsupporter die niet op tijd is weggegaan, zwaar wordt bestraft?

De leden van de SP-fractie lezen dat de initiatiefnemer het betreden van het veld door supporters als een zelfstandig strafbaar feit wil opnemen in het Wetboek van Strafrecht en dat dit net als in het Engelse model stevig aangepakt moet worden. Wat bedoelt de initiatiefnemer hier met «volgens Engels model»? Welke straffen worden daar gebruikt en wat verstaat de initiatiefnemer onder streng? Welke straffen of maatregelen volgen er in de praktijk nu al jegens personen die het veld betreden, wat nu ook al niet mag en aangepakt wordt, weliswaar via andere dan strafrechtelijke weg?

Ook geweld op de amateurvoetbalvelden is een probleem. De leden van de SP-fractie willen de initiatiefnemer vragen naar het voornemen van het kabinet om de halt-interventies niet meer te gaan financieren. Deze leden zijn ervan overtuigd dat de Halt-interventie Sport en Gedrag waarmee jongeren die zich misdragen hebben op het voetbalveld bereikt worden, een groot succes is en tot gedragsverandering leidt, maar zij zien dat het budget daarvoor incidenteel is en gestopt gaat worden. Wel constateren zij dat de motie van de leden Mutluer en Boswijk over het nagaan welke mogelijkheden er zijn om de Halt-gedragsinterventie voor sport duurzaam voort te zetten (Kamerstuk 25 232, nr. 84), is aangenomen. Is de initiatiefnemer ook bereid dit een structureel onderdeel te maken van de initiatiefnota en zich hiervoor in te zetten?

De leden van de SP-fractie willen ten slotte aandacht vragen voor de aangenomen motie-Van Nispen over collectieve straffen zo veel mogelijk beperken, vanuit de gedachte dat een gerichte aanpak beter is en goedwillende supporters niet de dupe moeten worden van het gedrag van de rotte appels, en tevens maatregelen voor gastvrij voetbal stimuleren, omdat de praktijk uitwijst dat dit doorgaans tot beter gedrag leidt (Kamerstuk 25 232, nr. 81). Hoe kijkt de initiatiefnemer naar dit uitgangspunt? Op welke manier heeft dit een plek in de nota van de initiatiefnemer, kan dit worden toegevoegd?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van de initiatiefnota van het lid Michon-Derkzen. Deze leden danken de initiatiefnemer voor de noeste arbeid. Zij onderschrijven de noodzaak om voetbalgeweld stevig aan te pakken. Deze leden onderkennen dat op dit moment teveel politiecapaciteit gemoeid is met de inzet op voetbalwedstrijden, waardoor politie in de wijk, opsporing en de aanpak van andere criminaliteit blijft liggen. Zij menen dat ieder ander evenement met zo'n hoog risico op ontsporing allang zijn vergunning kwijt zou zijn. Deze leden hebben nog enkele vragen over genoemde voorstellen in de nota.

Acties van clubs en KNVB

De leden van de SGP-fractie lezen dat de initiatiefnemer diverse aanbevelingen doet om met de clubs en KNVB te komen tot een strenger en effectiever beleid om geweld bij voetbalwedstrijden tegen te gaan. Deze leden vragen de initiatiefnemer hoe de maatregelen die genomen moeten worden door de KNVB en de clubs afgedwongen dienen te worden. Zij vragen de initiatiefnemer of er een escalatieladder moet worden ingericht ingeval clubs herhaaldelijk hun verplichtingen niet nakomen. Ingeval de initiatiefnemer een escalatieladder voor ogen heeft, vragen zij de initiatiefnemer wie hier toezicht op zal moeten houden.

Vergunningplicht voor elke wedstrijd

De leden van de SGP-fractie lezen dat de initiatiefnemer voorstelt om voor iedere wedstrijd van een BVO een vergunningplicht in te stellen. Deze leden lezen dat dit burgemeesters de mogelijkheid geeft om specifieke maatregelen per wedstrijd af te dwingen. Deze leden vragen de initiatiefnemer of zij het standpunt deelt dat indien (herhaaldelijk) niet aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt op het gebied van veiligheid, zoals door de initiatiefnemer onder A aangereikt, het burgemeesters mogelijk moet worden gemaakt de vergunning voor de BVO-club helemaal in te trekken totdat voldaan is aan de voorwaarden. Zij vragen de initiatiefnemer of het voorstelbaar is dat vergunningen of proflicenties worden ingetrokken indien herhaaldelijk sprake is van stevige rellen tijdens of na afloop van een wedstrijd waarbij veel politie-inzet geleverd wordt. Zij wijzen de initiatiefnemer op het feit dat ieder ander evenement met een dergelijk hoog risico allang geen vergunning meer zou verkrijgen ingeval van herhaaldelijk rellen en een dermate hoge politie-inzet.

Kosten voor extra politie-inzet doorberekenen

De leden van de SGP-fractie lezen dat de politie pleit voor het weren van publiek, omdat zij vaak de gevolgen moeten opvangen van het nalatende beleid van de KNVB en de clubs. Bovendien brengen de materiële schade door vandalisme en de kosten van juridische procedures en vervolging extra maatschappelijke lasten met zich mee. Deze leden vragen of clubs op dit moment meebetalen aan de kosten die gemaakt worden om publieke eigendommen te herstellen nadat deze door voetbalgeweld worden vernietigd en de ouders niet kunnen opdraaien voor deze kosten. Zij vragen de initiatiefnemer of het voorstelbaar is dat clubs niet enkel opdraaien voor de extra politie-inzet, maar ook de inzet die wekelijks van de politie gevraagd wordt waardoor zij zich niet met andere zaken bezig kan houden.

Schade verhalen op ouders

De leden van de SGP-fractie lezen dat schade die door voetbalvandalisme ontstaat altijd moet worden verhaald op de ouders. Deze leden vragen de initiatiefnemer of in gevallen waarbij de vader niet kan worden herkend of veroordeeld, de club of de samenleving moet opdraaien voor de schade die veroorzaakt is voor, tijdens of na de wedstrijd.

Betreden van het veld als apart delict

De leden van de SGP-fractie lezen dat de indiener voorstelt om het betreden van het veld door supporters als zelfstandig strafbaar feit op te nemen in het Wetboek van Strafrecht. Deze leden vragen de initiatiefnemer of het denkbaar is dat het betreden van het veld kan worden afgedaan met een stadionverbod in plaats van het ultimatum remedium

hiervoor toe te passen. Zij vragen te reflecteren op de proportionaliteit van dit voorstel.

Individuele strafbaarheid van spreekkoren

De leden van de SGP-fractie lezen dat wordt voorgesteld om beledigende of discriminerende spreekkoren individueel strafbaar te stellen. Deze leden lezen dat op dit moment een wedstrijd stilgelegd kan worden indien een plastic beker of aansteker op het veld wordt gegooid. Zij vragen de initiatiefnemer of de straffen nog in verhouding zijn nu dat ingeval van spreekkoren niet wordt gedaan. Deze leden vragen de initiatiefnemer of het stilleggen van de wedstrijd bij spreekkoren, naast het individueel strafbaar stellen, ook een mogelijkheid is ingeval supporters zich schuldig maken aan antisemitische spreekkoren. Zij vragen de initiatiefnemer of het voorstelbaar is dat een wedstrijd geen doorgang vindt indien voorafgaand aan de wedstrijd antisemitische spreekkoren hebben geklonken, in of rond het stadion. Zij vragen de initiatiefnemer hier ook te reflecteren op de rol van de KNVB en de clubs ingeval van antisemitische spreekkoren.

De leden van de SGP-fractie lezen dat de initiatiefnemer voorstelt om naast spreekkoren ook playbacken strafbaar te stellen. Deze leden vragen of het voorstelbaar is dat ook het brengen van de Hitlergroet onder de strafbepaling komt te vallen.

Financiële consequenties

De leden van de SGP-fractie constateren dat er in de betaald voetbalwereld veel geld omgaat. Deze leden vragen de initiatiefnemer te reflecteren op het feit dat de maatschappij de aanpak van deze onruststokers blijft faciliteren terwijl er miljoenen verdiend worden met betaald voetbal. De begroting van alle profclubs bij elkaar is groter dan de justitiebegroting. Zij vragen de initiatiefnemer of zij het gerechtvaardigd acht dat hierin ook wordt bijgedragen aan de kosten die de handhaving met zich meebrengt, zodat bijvoorbeeld geïnvesteerd kan worden in een extra waterwerper of veiligheidsuniformen. Voorts vragen zij te reflecteren op het feit dat de openbare orde zwaarder weegt dan voetbalvertier. Op welk moment kan de initiatiefnemer zich voorstellen dat het bevoegd gezag ingrijpt in de proflicentie of vergunning van de BVO-club?

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van deze initiatiefnota. Deze leden complimenteren de initiatiefnemer van harte met deze bijdrage op dit belangrijke onderwerp. Deze leden delen de urgentie die spreekt uit de probleembeschrijving en onderschrijven ook het grootste deel van de genoemde oplossingsrichtingen. Ook vinden deze leden het een goede zaak dat met deze initiatiefnota voorgesteld wordt een deel van de kosten van de politie-inzet door te berekenen aan de clubs. Wel vragen zij de initiatiefnemer om toe te lichten waarom de drempel wordt gelegd bij hetgeen voorafgaand aan de wedstrijd in de vierhoek is afgesproken. Zou het niet rechtvaardiger zijn om een groter deel van de politie-inzet door te berekenen of om bijvoorbeeld te werken met een categorische maximering van de «gratis» politie-inzet en de meerkosten standaard door de club te laten betalen?

II Reactie van de initiatiefnemer